

Νέοι και εργασία - Κριτήριο αξιολόγησης στα Νέα Ελληνικά Γ' Λυκείου με συνεξέταση
Γλώσσας - Λογοτεχνίας
ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Παράγοντες στην επιλογή επαγγέλματος

Όσο παράδοξο και να φανεί, η επιλογή επαγγέλματος από τον νέο άνθρωπο είναι συνισταμένη πολλών παραγόντων. Στην πραγματικότητα, αποτελεί συλλογική απόφαση. Βέβαια, η κλίση του νέου είναι βασικός παράγοντας. Αλλά αυτή αποτελεί μόνο μια γενική κατεύθυνση (ενώ το επάγγελμα είναι μια συγκεκριμένη ενασχόληση). Από κει και πέρα, σημαντική είναι η επίδραση της στάσης και της εμπειρίας των γονιών, μαζί με τα όποια όνειρα ή προσδοκίες έχουν από το παιδί τους, καθώς και της παρέας του νέου, αλλά, αυτό δεν θα πρέπει να λησμονιέται, των τάσεων της ίδιας της κοινωνίας...

Πρώτη είναι η δυνατότητα εύρεσης εργασίας στο αντικείμενο που πρόκειται κανείς να ειδικευθεί. Είναι προφανές πως δεν έχει απολύτως κανένα νόημα να πάει και να σπουδάσει κανείς κάτι, για το οποίο δεν υπάρχει ζήτηση στην αγορά εργασίας. Δεν είναι σπάνιο το φαινόμενο να σπουδάζει κάποιος ένα αντικείμενο, θεωρώντας ότι δεν θα έχει εργασιακό πρόβλημα και μετά να διαπιστώνει ότι η αγορά εργασίας είναι κορεσμένη από την ειδικότητα αυτή. Επομένως, θα πρέπει να έχει μια, γενική έστω, άποψη του χώρου, στον οποίο θα κινηθεί επαγγελματικά, ώστε να γνωρίζει εκ των προτέρων τις δυσκολίες που θα συναντήσει και, εφόσον επιθυμεί να συνεχίσει προς εκείνη την κατεύθυνση, να είναι οπλισμένος και με την απαραίτητη επιμονή και υπομονή.

Η δεύτερη παράμετρος είναι οι απολαβές. Δεν ασκούμε κάποιο επάγγελμα μόνο επειδή μας αρέσει, ή επειδή δεν έχουμε τίποτε άλλο να κάνουμε. Το ασκούμε για λόγους επιβίωσης. Αυτό σημαίνει ότι οι απολαβές είναι από τους πλέον σημαντικούς παράγοντες για την επιλογή ενός επαγγέλματος...

Μια τρίτη βασική παράμετρος είναι ο τόπος εργασίας. Σήμερα με την παγκοσμιοποίηση, η μετακίνηση και η διαμονή σε τόπο διαφορετικό από εκείνον, όπου γεννήθηκε και μεγάλωσε κανείς, είναι όχι απλώς πιθανότητα, αλλά σε μερικά επαγγέλματα αποτελεί βεβαιότητα. Για παράδειγμα, δεν μπορεί κανείς να θέλει να γίνει σχεδιαστής αυτοκινήτων και να περιμένει να βρει δουλειά στην Ελλάδα. Επιπλέον, υπάρχουν επαγγέλματα (όπως συμβαίνει σε ορισμένα στελέχη επιχειρήσεων) που απαιτούν συχνά ταξίδια, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Αυτά ακούγονται πολύ όμορφα και δελεαστικά, αλλά θα πρέπει κανείς να λάβει υπόψη του ότι είναι ταξίδια εργασίας και όχι τουρισμού και ότι από κάποια στιγμή και μετά είναι πιθανό να οδηγήσουν σε κόπωση.

Δρ. Μιχάλης Κατσιμίτσας

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Εκείνοι που βρήκαν τον δρόμο και οι άλλοι...

Όταν ένας άνθρωπος, στην επαγγελματική και κοινωνική του ζωή, εργάζεται σύμφωνα με τις δυνάμεις, τις διαθέσεις και τις βλέψεις του, όταν επομένως ό,τι λέγει και ό,τι πράττει βρίσκεται σε αρμονία με τον εσώτερο εαυτό του και με τους (μικρούς ή μεγάλους) σκοπούς που έχει τάξει στη ζωή του, αυτός και στον κάματο αντέχει και στη φθορά: δεν αρρωσταίνει, δε λυγίζει, δε γερνάει – είναι πάντοτε ακμαίος, εύθυμος, νέος.

Για να βεβαιώσουμε αυτή τη γνώμη, δε χρειάζεται μεγάλες αναλύσεις. Αρκεί η απλή παρατήρηση των περιπτώσεων που μας προσφέρονται κάθε μέρα στο άμεσο περιβάλλον μας, για να μας πείσει. Ποιοι άνθρωποι απ' αυτούς που μας τριγουρίζουν είναι πιο δραστήριοι, πιο αισιόδοξοι, πιο ζωντανοί; – Εκείνοι που βρήκαν το δρόμο τους. Δηλαδή εκείνοι που πέτυχαν να δώσουν σ' αυτό το μέρος της ύπαρξης που καλύπτεται από την κοινωνική ζωή (και στον άντρα – τώρα τελευταία και στη γυναίκα – το επάγγελμα κατέχει το μεγαλύτερο χώρο αυτής της περιοχής) περιεχόμενο σύμφωνο με τον εσωτερικό τους κόσμο: με τις επιθυμίες, τις προσδοκίες, τις φιλοδοξίες τους. Τους βλέπεις να τσακίζονται στη δουλειά όλη τη ημέρα, να περιορίζουν στο ελάχιστο τον ύπνο, την ανάπαυση, την ψυχαγωγία τους, και όμως ποτέ να μη δυσανασχετούν, να μην καταπονούνται, να μην αποθαρρύνονται από τα εμπόδια ή να απελπίζονται από τις μικροαποτυχίες, αλλά να έχουν πάντα το χαμόγελο στα χείλη, τη χαρά και την πίστη στην καρδιά, έτοιμοι κάθε φορά που δυσκολεύεται η πορεία τους από κάποια ατυχία, να ξαναρχίζουν το έργο τους με κέφι, με ενθουσιασμό, με αυτοπεποίθηση. Απορείς που βρίσκουν οι άνθρωποι αυτοί τα αποθέματα της δραστηριότητας, και ιδίως τα κεφάλαια της αισιοδοξίας, που ξοδεύονται χωρίς να λιγοστεύουν. Και θαυμάζεις την ευθυμία, τη φρεσκάδα, τα νιάτα τους – ακόμη και σε προχωρημένη ηλικία. Το μυστικό τους (χάρισμα ακριβό και αναντικατάστατο) είναι η εσωτερική τους αρμονία: λένουν και πράττουν εκείνο που έχουν μέσα στην ψυχή τους, μικρό ή μεγάλο, αδιάφορο. Δε φορούν μάσκα, δεν υποκρίνονται, δεν πιστεύουν άλλα από αυτά που λένουν, ούτε κάνουν εκείνα που μέσα τους αποστρέφονται ή αντιπαθούν. Μαραγκοί είναι; Την αγαπούν την τέχνη τους και την ασκούν με όρεξη. Παπάδες είναι; Πιστεύουν στο λειτούργημά τους και το υπηρετούν με ευχαρίστηση. Γιατροί είναι; Τους εμπνέει η εργασία τους, την προσέχουν, τη χαίρονται. Πολιτικοί είναι; Βρίσκονται στην παράταξη που μάχεται για τα ίδια ιδανικά, μιλούν την ίδια γλώσσα με τους συμπολεμιστές τους και για τούτο είναι πάντα έτοιμοι για κόπους και θυσίες. Πώς να λυγίσουν, πώς να φθαρούν, πώς να γεράσουν τέτοιοι άνθρωποι;

Κοιτάξτε έπειτα τους άλλους, τους δυσαρμονικούς, εκείνους που κουβαλούν μέσα τους τη διάσταση, την αντίφαση, την ασυναρτησία. Για αλλού ξεκίνησαν και αλλού βρέθηκαν. Καλώς ή κακώς πίστεψαν ότι ήσαν καμωμένοι για κάτι άλλο, ότι είχαν τις ικανότητες που χρειάζονται για να κερδίσουν χρήματα, ν' αποκτήσουν υπόληψη, να διακριθούν στην τέχνη, στην επιστήμη, στην πολιτική, αλλά ο δρόμος που πήραν (αιτία η ολιγωρία, η ανάγκη ή η σύμπτωση) τους απομάκρυνε από τις επιθυμίες και τα όνειρά τους. Και τώρα, υποχρεωμένοι να βγάλουν το ψωμί τους ή να κρατήσουν μια δαπανηρή θέση κοινωνική που δεν μπορούν να την εγκαταλείψουν, αναγκάζονται να ασκούν ένα επάγγελμα που τους ενοχλεί ή να παίζουν ένα ρόλο που δεν τους πάει ή να διακηρύττουν πράγματα που δεν τα πιστεύουν. Αυτή η δυσαρμονία έχει ως αποτέλεσμα να χάνουν τα αντιστύλια τους, τον άξονα της υπόστασής τους και να γίνονται μεμψίμοιροι, βαρύθυμοι, κακεντρεχείς. Αρρωσταίνουν. Και αρρωσταίνουν όχι μόνο ψυχικά, αλλά και σωματικά. (Πολύ συχνά λησμονούμε ότι τα δύο αυτά στοιχεία πάνε μαζί). Και γι' αυτό βαδίζουν με κεφάλι σκυφτό, με καρδιά κλειστή,

σκοτεινή, δίχως χαρά, δίχως καλοσύνη (και αυτά πάνε μαζί). Θέλητρα δεν έχει γι' αυτούς η ζωή, κουράζονται εύκολα, γερνάνε γρήγορα. Γιατί μέσα τους δεν υπάρχει δύναμη, φως, αρμονία. Αλλά διχασμός, τύψεις, ερημία.

Ε. Παπανούτσος, Πρακτική Φιλοσοφία.

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Η εύκολη οδός - Αποστόλης Ζυμβραγάκης

Ψάχνουν δρόμους
για να φτάσουν στον προορισμό τους
κι όταν δε βρουν την πεπατημένη
αλλάζουν απλώς προορισμό.

Ούτε που σκέφτεται κανείς
ν' ανοίξει μονοπάτι.

Αποστόλης Ζυμβραγάκης, Επαναπροσδιορισμός, 24γράμματα.

ΘΕΜΑΤΑ

A. Να αποδώσετε συνοπτικά σε 50-60 λέξεις τους παράγοντες στην επιλογή επαγγέλματος σύμφωνα με τον συγγραφέα του Κειμένου 1 .

Μονάδες 15

B1. "...αναγκάζονται να ασκούν ένα επάγγελμα που τους ενοχλεί ή να παίζουν ένα ρόλο που δεν τους πάει ή να διακηρύττουν πράγματα που δεν τα πιστεύουν. Αυτή η δυσαρμονία έχει ως αποτέλεσμα να χάνουν τα αντιστύλια τους, τον άξονα της υπόστασής τους και να γίνονται μεμψίμοιροι, βαρύθυμοι, κακεντρεχείς. Αρρωσταίνουν". Να σχολιάσετε το παραπάνω απόσπασμα του Κειμένου 2 σε 90-100 λέξεις.

Μονάδες 10

B2α. Ποια είναι η πρόθεση του συγγραφέα του Κειμένου 1 στην τελευταία παράγραφο ("Μια τρίτη...κόπωση"); Πώς συνδέεται με την πρόθεση αυτή ο τρόπος ανάπτυξης της παραγράφου;

Μονάδες 10

B2β. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 2 ("Για να βεβαιώσουμε...άνθρωποι;") ο συγγραφέας χρησιμοποιεί την περιγραφή ως μέσο πειθούς. Σε ποιο θέμα επικεντρώνεται με αυτήν και ποια είναι η πρόθεσή του;

Μονάδες 10

Β3. α. Να εντοπισετε στο κείμενο 1 τρεις διαρθρωτικές λέξεις και να αναφέρετε τι δηλώνει η καθεμία.

(Μονάδες 6)

β. Να βρείτε στο κείμενο 2 δύο σημεία στα οποία η γλώσσα χρησιμοποιείται μεταφορικά και να εξηγήσετε τι πετυχαίνει ο συγγραφέας με τη χρήση της.

(Μονάδες 4)

Μονάδες 10

Γ. Ποιο είναι, κατά τη γνώμη σας, το θέμα του ποιήματος (Κείμενο 3); Να γράψετε το ερμηνευτικό σας σχόλιο σε 150-200 λέξεις, επισημαίνοντας και την προσωπική σας στάση σχετικά με το θέμα αυτό.

Μονάδες 15

Δ. Συμμετέχετε σε μια εκδήλωση του σχολείου με θέμα «τον επαγγελματικό προσανατολισμό». Ως εκπρόσωπος των μαθητών αναλαμβάνετε να εκφωνήσετε μία ομιλία στην οποία να αναφέρετε ποια είναι η στάση που πρέπει να κρατούν οι νέοι απέναντι στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία και πώς μπορεί το σχολείο να τους βοηθήσει στην επαγγελματική τους επιλογή (350 – 400 λέξεις).

Μονάδες 30